

Οι εξεγέρσεις έρχονται μαζί με τις απογοητεύσεις

ΑΡΗΣ ΧΑΤΖΗΣΤΕΦΑΝΟΥ: Όσο πιο βαθιά είναι η κρίση τόσο πιο ριζοσπαστικές πρέπει να είναι οι λύσεις

Όσο πιο βαθιά είναι η κρίση τόσο πιο ριζοσπαστικές πρέπει να είναι οι λύσεις που προτείνονται, αλλά και τόσο πιο έτοιμος είναι ο κόσμος να τις κατανόησει και να τις προωθήσει. Νοούμενου ότι θα καθίσει να του τις εξηγήσει. Αυτή είναι η άποψη του δημοσιογράφου Άρη Χατζηστεφάνου, σκηνοθέτη των ντοκιμαντέρ «Debtocracy», «Catastroika» και «Φασισμός Α.Ε.». Καλεί την Κυβέρνηση Τσίπρα να εθνικοποιήσει τις τράπεζες και παράλληλα να προχωρήσει σε στάση πληρωμών. Πιστεύει ότι αυτή είναι η λύση, με επιπλέον ότι ιστορικά όπου δοκιμάστηκε πέτυχε. Θέτει όμως ως προϋπόθεση να προετοιμαστεί καλά ο λαός για αυτά που θα του συμβούν το πρώτο διάστημα. Εκτιμά ότι αν δεν υπάρξουν ριζοσπαστικές λύσεις η Ελλάδα θα οδηγηθεί σε πολύ μαύρες μέρες και θυμίζει ότι οι μεγάλες εξεγέρσεις ή οι μεγάλες καταστροφές έρχονται μαζί με τις μεγάλες απογοητεύσεις.

«Η κατασκευή υπηκόων στην Ελλάδα της κρίσης και του φασισμού: ο ρόλος των ΜΜΕ» ήταν το θέμα που αναπτύξατε στο ΤΕΠΑΚ, στο Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου...

«Ήταν μια ανοικτή εκδήλωση και την επομένη μέρα μίλησα στην τάξη με τους φοιτητές. Αυτό που ήθελα να δείξω μέσα από τα αποσπάσματα από τα ντοκιμαντέρ «Debtocracy», «Catastroika» και «Φασισμός Α.Ε.» ήταν ότι υπάρχει ένας κοινός μηχανισμός των μέσων ενημέρωσης, ειδικά στην περίπτωση της Ελλάδας, για να επιβάλει τη ξένη επικυριαρχία, είτε αυτή έρχεται με τη μορφή στρατιωτικών μέσων είτε με τη μορφή οικονομικών. Υπάρχει ένα απόσπασμα στην εφημερίδα Το Βήμα, που λέει ότι όλη αυτή η εύκολη ζωή που γνωρίσατε μέχρι τώρα, η καλοπέραση, πρέπει να σταματήσει διότι έρχονται δύσκολες μέρες. Ρωτώ πάντα το κοινό σε ποια περίοδο έχει γραφτεί. Οι περισσότεροι

Όταν οι οικονομικές ελίτ πανικοβλήθηκαν, έβαλαν στο τραπέζι και τον φασισμό και έφεραν μπροστά τη Χρυσή Αυγή

λένε το 2010 ή 2011, τα πρώτα χρόνια της κρίσης. Είναι όμως ένα δημοσίευμα της 28ης Απριλίου 1941.

Η επόμενη μέρα από την είσοδο των ναζιστικών στρατευμάτων στην Ελλάδα;

«Ναι, κυματίζει δίπλα στον Παρθενώνα η σβάστικα και η μεγαλύτερη εφημερίδα της Αθήνας αυτό που σκέφτηκε να πει ήταν ότι φταις εσύ λαέ και έρχονται αυτοί με καλές προθέσεις να σε βοηθήσουν γιατί τα έχεις κάνει μαντάρα στη ζωή σου. Το ίδιο ακριβώς μοντέλο βλέπουμε να επαναλαμβάνεται σε όλες τις χώρες που πέφτουν σε κάποιο είδους κρίση, με την είσοδο της Τρόικας.

Πώς μπορεί να συγκρίνει κανείς το ναζισμό και φασισμό με τις σημερινές οικονομικές συνθήκες;

«Έκανα αυτή τη σύνδεση διότι εξημερώνονται κοινά οικονομικοί στόχοι και τα κυρίαρχα μέσα ενημέρωσης επειδή πάντα ελέγχονται από τις οικονομικές ελίτ, προσπαθούν να δημιουργήσουν αυτούς τους υπάκουους υπηκόους. Το είδαμε να επαναλαμβάνεται σε όλες τις χώρες που είχαν χρέος, στην Αργεντινή πριν το 2001, το ότι εσείς φταίτε, μαζί τα φάγαμε, για να δικαιολογηθεί αυτή η ξένη παρέμβαση.

Μαζί δεν τα φάγαμε;

«Δεν τα φάγαμε εμείς, ο κόσμος δηλαδή. Για να κάνει για παράδειγμα μια περίεργη σύμβαση και να πάρει χαλασμένα υποβρύχια, ή να κάνει μια περίεργη σύμβαση με τη Siemens ή με τον ΟΤΕ κάποιος άλλος του δίνει το ματσάκι ή τη μίζα. Σε αυτό το διπλό παιχνίδι ευθύνονται οι οικονομικές ελίτ, στη συγκεκριμένη περίπτωση της Γερμανίας και Ελλάδας, όχι ο κόσμος. Δεν είχε την ευθύνη ούτε σε αυτό που λένε κάποιος ότι ζούσαμε πέρα από τις δυνάμεις μας, με δανεικά. Αυτή ήταν η εντολή που είχε δώσει το ίδιο το οικονομικό σύστημα. Μετά το τέλος της εκρηκτικής μεταπολεμικής ανάπτυξης στα τέλη της δεκαετίας του '60, προκειμένου να βγει το ίδιο το σύστημα από την κρίση του, εισάγει το νεοφιλελευθερισμό και τη μορφή του χρέους και του δανεισμού με εντολή. Θέλουν να σε ελέγξουν με ένα δάνειο κι αυτό το βλέπουμε με τα προσωπικά δάνεια τη δεκαετία του '90, αλλά και σε κρατικό επίπεδο πως μπήκαν ολόκληρες χώρες στην παγίδα του χρέους. Όταν αυτή η προσπάθεια αποτυγχάνει και ο κόσμος είναι έτοιμος να εξεγερθεί, το ίδιο το σύστη-

Τον φασισμό πρέπει να τον τσακίσεις

«Ο φασισμός πώς μπορεί να αντιμετωπιστεί;

«Σε τρία επίπεδα. Πρέπει να τον τσακίσεις ακόμα κι αν αυτό φαίνεται βίαιο. Όταν λέω να τον τσακίσεις δεν αναφέρομαι σε πράξεις ατομικής τρομοκρατίας, να βγούμε με καλάνκοφο και να σκοτώνουμε. Αν χρειαστεί να συγκριθώ μαζί σου, να έχει απομονώσει και να χρησιμοποιεί για δικό του. Δείτε το λόγο του Χίτλερ. Ελεγε ότι είναι εναντίον του μεγάλου κεφαλαίου και ότι θα βοηθήσει το λαό. Αυτό έλεγε και η Χρυσή Αυγή. Το σημαντικό είναι να μην αφήνεις να υπάρχουν οι συνθήκες, αυτό το γόνιμο έδαφος της δυστυχίας και της διάλυσής των μεσαίων στρωμάτων που είναι το γόνιμο χώμα για να βγαίνει. Αυτό σημαίνει μάχη για πολύ απλά καθημερινά πράγματα, για αξιοπρεπή εργασία, για αξιοπρεπείς μισθούς, για οικονομική ισοότητα.

Αυτό πρακτικά τι σημαίνει;

«Τα μέσα ενημέρωσης δεν πρόβαλαν τη Χρυσή Αυγή...»

«Τα μέσα ενημέρωσης το έκαναν σε όλα τα επίπεδα και σε όλες τους τις δραστηριότητες. Μπορεί να επιτίθεσαι εναντίον σε κάποιον με ένα τέτοιο τρόπο που κι αυτή ακόμα η αρνητική προβολή που του κάνεις στο τέλος να είναι θετική. Το μεγάλο πρόβλημα ήταν ότι τα μέσα ενημέρωσης αφομοίωναν και αναπαρήγαγαν τη ρητορική της Χρυσής Αυγής. Κάποιο πανικοβλήθηκαν το 2011 ίσως με τον ίδιο τρόπο που κάποιος είχαν πανικοβληθεί στη Δημοκρατία της Βαϊμάρ, το 1931 και θέλησαν να δημιουργήσουν ένα αντίβαρο στη λαϊκή οργή.

Αυτό γίνεται σε όλη την Ευρώπη;

«Πρέπει να κάνουμε μια διάκριση γιατί κάνουμε τους ρομποτικούς ανάμεσα στην Άκρα Δεξιά ή ακόμα και στη μεταφασιστική Δεξιά όπως είναι η Λεπέν, με τη ναζιστική Χρυσή Αυγή. Εμείς στο ντοκιμαντέρ «Φασισμός Α.Ε.» ακολουθούμε τον ορισμό του φασισμού που έδωσε ένας μεγάλος Αμερικανός ακαδημαϊκός. Αυτό που εμείς κρατάμε είναι ότι ο φασισμός δεν είναι μαζικό κίνημα. Στην Ελλάδα παρόλο που πάρει χαρακτηριστικά μαζικού κινήματος. Όταν κατέβηκα για να κάνω γυρίσματα για το ντοκιμαντέρ πριν από 2-3 χρόνια στη μεγάλη πορεία για τα'ίμια που έκανε η Χρυσή Αυγή και πέρασαν μπροστά μου πάνω από δυο χιλιάδες άτομα κρατώντας αναμμένες δάδες -εκτός του ότι μου πήρε μια βδομάδα να συνέλθω ψυχολογικά διότι νόμιζα ότι έβλεπα ένα όνειρο με εικόνες του Χίτλερ, αυτό ήταν ένα σημάδι ότι άρχισε να παίρνει χαρακτηριστικά μαζικού κινήματος.

Είδαμε τα αποτελέσματα της απόδοσης του φασισμού στη Γερμανία, την ηγεμονία της πλήρωσε με αίμα όλη η Ευρώπη...

«Ακόμα και ο γερμανικός λαός.

Σήμερα τι θέση τον έχουν πύρε ο οικονομία;

«Αυτό τον παραλληλισμό μπορούμε σίγουρα να τον κάνουμε, ότι ο στόχος είναι κοινός και τα μέσα τελείως διαφορετικά. Ο στόχος είναι να γυρίσουμε στις εργα-

σιακές συνθήκες του 19ου αιώνα, και στην Ελλάδα εκεί γυρίσαμε με το Μνημόνιο. Αν δείτε την εργασιακή νομοθεσία και το τι χάθηκε μέσα σε 5 χρόνια, ήταν αυτά που κερδήθηκαν τον 20ό αιώνα. Υπό αυτή την έννοια και ο γερμανικός φασισμός είχε αυτό το στόχο. Η πρώτη προτεραιότητα του Χίτλερ ήταν να συνθλίψει τα συνδικάτα, το κομμουνιστικό κόμμα, την Αριστερά. Να συνθλίψει οποιαδήποτε δυνατότητα του να ενωθούν ο κόσμος και να διεκδικήσει κάτι παραπάνω. Ακόμα όταν εισέβαλε σε ξένες χώρες συνεργαζόταν με τους επικεφαλής των χωρών εναντίον του τοπικού πληθυσμού. Προφανώς δεν είμαστε έτσι σήμερα και είναι επικίνδυνη η σύγκριση.

Τα όπλα σήμερα είναι ο οικονομία;

«Μα ο φασισμός για μας όπως τον βλέπουμε στο ντοκιμαντέρ είναι απλά μια φάση του καπιταλισμού, η πιο худάει, η πιο επικίνδυνη, η πιο βουτηγμένη στο αίμα. Δεν είναι ένα εντελώς διαφορετικό σύστημα. Είναι μια κακή του στιγμή, αλλά και μια κακή στιγμή για τις οικονομικές ελίτ. Θα προτιμούσαν να ελέγξουν την κατάσταση μέσω της αστικής δημοκρατίας. Όταν όμως βλέπουν ότι χάνουν τον έλεγχο αναγκάζονται να φέρουν ένα Χίτλερ, γνωρίζοντας ότι μπορεί να στραφεί και εναντίον τους κάποια στιγμή. Αλλά είναι τέτοιος ο πανικός τους που είναι διατεθειμένοι να το δοκιμάσουν.

Η Ελλάδα ή θα πάει σε ρήξη ή σε εθνική ταπείνωση

«Σήμερα τι βλέπετε;

«Σήμερα πάνε τρέχοντας προς τα πίσω. Το οικονομικό επιτελείο κινείται με ένα τρόπο που πιστεύει ότι θα πάει στο Eurogroup δεν θα θέσει διαγραφής του χρέους, εξόδου από το ευρώ, δεν θα χρησιμοποιήσει δηλαδή τα μόνα όπλα που έχουμε να απειλήσουμε και το Eurogroup θα μας βοηθήσει. Μα γιατί, επειδή είμαστε όμορφοι; Υπάρχουν σαφώς καλές προθέσεις και διαφορά από οποιονδήποτε προηγουμένως κυβέρνησε, ήδη αυτά που υποσέθηκαν για το εσωτερικό όσο αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, το θέμα των μεταναστών, για εργασιακά θέματα, είναι πολύ θετικά. Η Ελλάδα σήμερα είτε θα πάει σε ρήξη κι αυτό είναι το θετικό σενάριο για μένα είτε θα πάει σε ταπείνωση. Το αρνητικό θα είναι η συνέχιση με χειρότερους όρους διότι θα θέλουν οι Βρυξέλες την ταπείνωση του μέλους που προσπάθησε να αντιστρέψει. Θα πρέπει να κάνει ολομέτωπη σύγκρουση μέχρι εσχάτων, όχι με διαπραγματεύσεις αλλά ζώντας μια πρόταση, να μην τη λέω Τρόικα αλλά θεσμούς. Αν δεν υπάρχουν

Περιγράφουμε στις αρχές του νέου αιώνα την επανεμφάνιση του φασισμού, που κατά την άποψή μας είναι και αυτό αίτιο της κρίσης

Εθνικοποίηση τραπεζών και στάση πληρωμών η απάντηση

«Όλα αυτά στη σημερινή Ελλάδα μοιάζουν ουτοπία...»

«Δεν είναι ουτοπικά. Όσο πιο βαθιά είναι η κρίση τόσο πιο ριζοσπαστικές πρέπει να είναι οι λύσεις που προτείνονται αλλά και τόσο πιο έτοιμος είναι ο κόσμος να τις κατανόησει και να τις προωθήσει ο ίδιος, αν καθίσει όμως να του τις εξηγήσει.

«Γι' αυτό και η νίκη ΣΥΡΙΖΑ στις τελευταίες εκλογές; Έχω την άποψη ότι ο κόσμος μπορεί να κινηθεί πολύ πιο ριζοσπαστικά από τον ΣΥΡΙΖΑ.»

«Ακούγεται ότι αν αποτύχει ο ΣΥΡΙΖΑ στις επόμενες εκλογές μπορεί να κερδίσει η Χρυσή Αυγή...»

«Εξαρτάται το πώς ορίζεις την αποτυχία. Αν βγει ο Τσίπρας και κάνει ένα διάγγελμα λέγοντας ότι διαλύθηκε η ελληνική οικονομία στην Ευρωζώνη, η οποία δημιουργεί χρέη στην περιφέρεια και πλεονάσματα στο κέντρο, έχουμε πληρώσει 4-5 φορές τα χρέη μας με τους ανατοκισμούς και τα νέα μνημόνια, δεν θα πληρώσουμε τίποτα άλλο από εδώ και πέρα, αυτό θα σημαίνει ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα μας κόβει τη ρευστότητα. Τότε θα εθνικοποιήσουμε τις τράπεζες όπως έκαναν τόσες οικονομίες και η ίδια η Γερμανία τρεις φορές τον 20ό αιώνα και παράλληλα στάση πληρωμών.

«Φεύγει η χώρα από την Ευρωζώνη...»

«Ναι, αλλά θα πρέπει να πεις στον κόσμο όλη την αλήθεια, ότι από έξι μήνες μέχρι ενάμιση χρόνο θα είναι ένα τρομακτικό σοκ για την οικονομία. Αυτή όμως είναι η λύση για τη χώρα, διότι όπου δοκιμάστηκε ιστορικά πέτυχε. Όσοι έκαναν στάσεις πληρωμών βγήκαν κερδισμένοι και δεν είδα κανένα παράδειγμα που να το ανατρέψει. Πρέπει όμως να μπορέσεις να επικοινωνήσεις βαθιά με τον κόσμο, θα τον προετοιμάσεις για αυτά που θα του συμβούν, αλλιώς θα υποφέρει όλη του τη ζωή. Αντί να φτιάξεις το χαλσά σου δόντι, να το βγάλεις, θα πονέσεις πάρα πολύ αλλά μετά θα σταματήσει, αλλιώς θα πονάς για πάντα. Ο Βαρουφάκης πήγε στο Eurogroup τις πρώτες μέρες και το έπεισε πολύ τσαμπούκας με σπικαρισμένο το γαϊάκι κ.λπ.

«Προτάσσονται την εικόνα;»

«Ναι, αλλά με αυτή την εικόνα κατέβηκαν δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι χωρίς να τους καλέσει κανένας στο Σύνταγμα για να τον στηρίξουν. Εκείνες τις μέρες η αποδοχή των κινήσεων στο Eurogroup ήταν 80%, κάτι που δεν έχει ξαναυπάρξει στην Ελλάδα. Με το που έκαναν τα πιωθήματα έπεσαν στο 60% σε λιγότερο από μια βδομάδα. Πιστεύω ότι αν μιλήσεις με τον κόσμο ειλικρινά, θα σε στηρίξει, και το έχουμε δει.

Η τριλογία της κρίσης χρέους στην Ελλάδα και στην Ευρωζώνη

«Είστε δημοσιογράφος, υπηρετείτε τα μέσα ενημέρωσης...»

«Δεν λέω ότι είμαι ακτιβιστής, επαγγελματίας δημοσιογράφος είμαι, απλώς ψάχνω ένα εναλλακτικό μοντέλο χρηματοδότησης όποτε μπορώ για τα ντοκιμαντέρ μου, που κατέληξαν να είναι ένα πανάκριβο χόμπι. Είναι δουλειές που δεν πληρώνονται, στηρίζομαι στην οικονομική ενίσχυση που μας δίνουν οι θεατές μας. Αν με προσλάβει μια μεγάλη εφημερίδα και μου δώσει την απόλυτη ελευθερία να πω ό,τι θέλω θα πάω, δεν έχω τέτοιους ενδοιασμούς διότι είναι η δουλειά μου.

«Πόσο εύκολο είναι τις μέρες μας ένα μεγάλο μέσο ενημέρωσης να δώσει φωνή σε ένα νέο όπως εσείς;

«Παλιά χρησιμοποιούσαν εναλλακτικές φωνές ως άλλοθι, δηλαδή εγώ είχα για πολλά χρόνια εκπομπή στο μεγαλύτερο ραδιοφωνικό σταθμό στην Ελλάδα. Διαφωνούσα 100% με τη γραμμή του. Αυτές οι εναλλακτικές φωνές λειτουργούσαν ως άλλοθι για να μπορεί να λείπει ο σταθμός ότι φιλοξενεί και την αντίθετη γνώμη. Είχα μια αξία. Υπήρχαν παράθυρα. Με το που ξέσπασε η κρίση και κυρίως μετά το 2011 έκλεισαν ακόμα και τα μικρά αυτά παράθυρα. Παραμένουμε επαγγελματίες δημοσιογράφοι αλλά αναζητούμε εναλλακτικές μορφές χρηματοδότησης.

«Σκηνοθετήσατε τρία ντοκιμαντέρ «Debtocracy», «Catastroika» και «Φασισμός Α.Ε.»...»

«Τα τρία αυτά ντοκιμαντέρ αποτελούν κατά κάποιο τρόπο μια τριλογία, με την έννοια ότι ξεκινήσαμε να δουλέψουμε τα αίτια της κρίσης χρέους που αντιμετωπίζει η Ελλάδα αλλά και ολόκληρη η Ευρωζώνη. Συνέχισα με τις επιπτώσεις στο «Catastroika» κυρίως στην ιδιωτικοποίηση, το μαζικό ξεπούλημα της δημοσίας υπηρεσίας αλλά και την επίθεση εναντίον της δημοκρα-

τίας και παρακολουθώντας τις εξελίξεις καταλήξαμε να περιγράφουμε στις αρχές του νέου αιώνα την επανεμφάνιση του φασισμού που κατά την άποψή μας είναι και αυτό αίτιο της κρίσης.

«Τα ντοκιμαντέρ τι απήχηση είχαν;

«Πάνω από πενήνταισι εκατομμύρια άτομα τις έχουν δει στο διαδίκτυο.

«Η δύναμη πλέον είναι το διαδίκτυο;

«Όχι ακόμα, η δύναμη είναι το δελτίο των 8 ή των 9 το βράδυ.

«Η φωνή σας ακούγεται;

«Μέσα από το διαδίκτυο και από εκδηλώσεις. Το τελευταίο ντοκιμαντέρ που κάναμε, την πρώτη ώρα που το ανεβάσαμε έγιναν ταυτόχρονα 100 δημόσιες προβολές σε όλη την Ευρώπη και στην Κύπρο. Υπολογίζουμε ότι το είδαν την πρώτη ώρα δέκα χιλιάδες άτομα πέραν από αυτούς που το είδαν στο διαδίκτυο. Αυτό είναι μειονεκτικό σε σχέση με τα 40 δευτερόλεπτα σε ένα δελτίο ειδήσεων που θα το δει και η γιαγιά μου.

«Ποιος ο στόχος σας;

«Να με αφήνουν να κάνω τη δουλειά μου.

«Θα σας δώσουν κάποια στιγμή στην πολιτική;

«Όχι, δεν με ενδιαφέρει και δεν θα είμαι καλός αν το κάνω. Νομίζω ότι ξέρω να κάνω κάποια πράγματα καλύτερα στη δημοσιογραφία, οπότε λέω να μείνω εκεί.

Περιγράφουμε στις αρχές του νέου αιώνα την επανεμφάνιση του φασισμού, που κατά την άποψή μας είναι και αυτό αίτιο της κρίσης